

1. HÍRLEVÉL

Téma: *Társadalmi szervezetek működését meghatározó jogszabályok, civil szervezetek együttműködése az önkormányzati feladatok ellátásában*

A Lenti Kistérségben több mint 100 civil szervezet működik, amelyek különböző feladatok ellátását, fontos „civil” dolgok megoldását tűzték ki tevékenységük céljaként. Sikeres működésük egyik alapvető feltétele, hogy a civil szervezetekre vonatkozó jogszabályoknak megfelelően működjenek.

A civil szervezetekre vonatkozó jogszabályok egyik leghitelesebb – ingyenes - forrása lehet, a www.magyarország.hu oldalon működő jogszabálykereső, vagy pedig a különböző szervezeteknél, az általuk előfizetett CD-Jogtár.

A vonatkozó jogszabályok felkutatásában segítséget ad több, civil szervezet által működtetett oldal is, amelyek egy helyen gyűjtöttek össze minden fontos, és hatályos előírást, amely a non-profit szervezetek működését szabályozza. Ezek az oldalak sok esetben az értelmezésében is segítséget nyújtanak, illetve néhány esetben még iratmintákat is tartalmaznak, amelyek segítenek az egyesületek, alapítványok számára egy-egy problémához kapcsolódóan a levél megfogalmazásában, vagy egy-egy beadvány elkészítésében.

A gyűjtő oldalak közül az alábbiakat ajánljuk:

www.nonprofit.hu – *Jogszabályok és iratminták*

www.civili.hu – *Jogszabályok és iratminták*

www.kozhasznusag.hu – *Minden az 1%-ról és a közhasznúsági jelentésről, 1%-os hirdetések és közhasznúsági jelentés megjelentetésének lehetősége.*

www.civil.ny-dunantul.hu – *Nyugat-Dunántúli Regionális Civil Portál*

www.landorhegyalapitvany.hu – *Zala Megyei Civil Szolgáltató Központ*

A civil szervezetekre a következő jogszabályok vonatkoznak:

1. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi törvény meghatározza az egyesület fogalmát. A törvény 61. §-a szerint „Az egyesület olyan önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező szervezet, amely az alapszabályában meghatározott célra alakul, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét. Az egyesület jogi személy.” Az egyesület létrejöttéről, megszűnéséről a 62. § - 64. §-a ír.

A program az **Együtt leszünk erősek! – Érdekvéonyesítés tanulása a Kerka mentén** program keretében valósul meg. 1

A program a Szociális és Munkaügyi Minisztérium és a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával valósul meg.

Szerződés szám: **NCA-CIV-08-B-P-0052**

2. Az egyesülési jogról az 1989. évi II. törvény rendelkezik, amelyet a 2001. évi CVI. törvénnyel módosítottak.

3. A 2001. évi CVI. törvény kiegészítette az alapítvány fogalmával és a szervezetre vonatkozó működési előírásokkal a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi törvényt.

4. A non-profit szervezetek egyik alaptörvénye az 1997. évi CLVI. törvény a közhasznú szervezetekről. A törvény meghatározza a közhasznú szervezetek típusait, a közhasznú jogállás megszerzésének és megszűnésének feltételeit, a közhasznú szervezetek működésének és gazdálkodásának rendjét, a nyilvántartás és beszámolás szabályait, valamint a működés és a vagyonfelhasználás törvényességi felügyeletére vonatkozó szabályokat.

A jogszabályt a 2001. évi CVI. törvénnyel módosították.

5. A civil szervezetek egyik fontos bevételi forrása, illetve bizonyos kiemelt célként pályázati forrást is jelent számukra a 1% gyűjtése, amelyet magánszemélyek ajánlhatnak fel a szervezetek számára, illetve egy-egy meghatározott feladat ellátásának támogatása érdekében. A személyi jövedelemadó meghatározott részének – azaz az 1%-nak – az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról az 1996. évi CXXVI. törvény rendelkezik.

6. Az alapítványok és a társadalmi szervezetek bejegyzésének menetéről, a szükséges dokumentumokról és a végezhető tevékenységeikről az 12/1990. (VI. 13.) IM rendelet az alapítványok nyilvántartásának ügyviteli szabályairól, illetve a 6/1989. (VI. 8.) IM rendelet a társadalmi szervezetek nyilvántartásának ügyviteli szabályairól tájékoztat.

Civil szervezetek együttműködése az önkormányzati feladatok ellátásában

Lenti Kistérségen belül számos civil szervezet egyre eredményesebben működik együtt a települési önkormányzatokkal, néhány helyen arra is van példa, hogy bizonyos önkormányzati önkéntes feladatokat egyesületek, alapítványok látnak el. Az önkormányzatok és a non-profit szektor együttműködésének formáit Katona Péter által készített „Az önkormányzatok és a nonprofit szervezetek kapcsolatáról” című tanulmányán keresztül mutatjuk be.

Az önkormányzatok és a nonprofit szervezetek együttműködésének több formája is lehetséges, ezeknek különböző szintjeit különböztethetjük meg:

1. Az alapítványi szektoron belül nagy számban található olyan kis egycélú alapítványokat, amelyek valamely költségvetési intézmény támogatására jöttek létre. Ezek között találunk magánalapítványokat és az intézmény által létrehozottakat. Ezen szervezetek célja jellemzően az

A program az **Együtt leszünk erősek! – Érdekvédelem tanulója a Kerka mentén** program keretében valósul meg. 2

adott költségvetési intézmények forrásainak kiegészítése érdekében végzett adománygyűjtés. Ez a forma elsősorban az oktatásügyben és az egészségügyben népszerű. Túl azon, hogy ezek az alapítványok nem lebecsülhető pluszforrásokat biztosítanak a működést csak szűken biztosító költségvetési támogatás mellé, szerepük fontos azért is, mert ezek az alapítványok, ha korlátozott formában is, de megjelenítik a fogyasztói igényeket az önkormányzati ellátórendszerekben.

2. Jelentős azoknak a nonprofit szervezeteknek a száma, amelyek valamely ellátatlan társadalmi igényre válaszul jöttek létre és részben állami költségvetési, részben önkormányzati forrásokból, részben pedig adományokból biztosítják ezen eddig ellátatlan társadalmi igények kielégítését. Ezek a szervezetek, ha tömeges társadalmi igény kielégítésére jöttek létre, akkor szakmai, módszertani háttéréül is szolgálnak a lassan felzárkózó önkormányzati szektornak. Jellemző példája ennek a hajléktalan ellátás, amelyre jellemző, hogy kezdetben szinte 100%-osan a nonprofit szektor végezte és bár a szektor továbbra is őrzi túlsúlyát ezen az ellátási területen, ma már léteznek önkormányzati intézmények is.

3. Az együttműködés legszorosabb formája, amikor az önkormányzatok szerződés formájában nonprofit szervezetekkel láttnak el feladatokat. Ez kétféle módon történhet. Egyrészt a társadalmi igényre válaszul létrejövő ellátást az önkormányzat "befogadja", elismeri kötelezettségét az ellátás biztosítására, és az ellátó szervezettel szerződéses viszonyt létesítve rendszeres, szabályozott támogatással finanszírozza az ellátást. A másik forma, amikor az önkormányzatok meglévő feladataik ellátására az ellátáshoz szükséges infrastruktúra és költségvetési keret átadásával kisserződnek.

A második és a harmadik pontban vázolt együttműködési formák között létezik átjárás, sőt ma már egyre gyakoribb, hogy tudatos "civil-politikát" folytató önkormányzatok mintegy kétlépcsős rendszerként működtetik e két együttműködési formát, és néhány évi lazább együttműködés után, annak tapasztalatait felhasználva kötnek ellátási szerződést a nonprofit szervezetekkel.

A harmadik pontban vázolt "kisserződéses" forma a legkevésbé elterjedt, pedig számos előnye van. Többek között biztosítékot nyújthat az önkormányzatoknak, hiszen ellátott lesz egy olyan, a társadalomban igényként felmerülő feladat, amelyhez adott esetben az önkormányzat nem rendelkezik megfelelő humán-erőforrás kapacitással. Másik oldalról pedig előnyös a civil szervezeteknek, hiszen krónikus tőkehiányuk miatt nehezen tudják kialakítani céljaik teljesítéséhez szükséges infrastruktúráját. E megoldás segíthetne a versenyhelyzet kialakulásában is

a harmadik szektoron belül, hiszen a kis anyagi forrásokkal, de jelentős szellemi tőkével rendelkező nonprofit szervezetek be tudnának lépni a rendszerbe.

A közhasznú szervezetek jogállásáról szóló 1997.évi CLVI. törvény pedig nem csak a civil szférát szabályozza, hanem az önkormányzatok és a non-profit szervezetek együttműködésének lehetőségét is.

A program során lehetőség lesz megismerni térségi és a tréning keretében az ország más területéről hozott tapasztalatokat is az önkormányzatok és a civil szervezetek együttműködésében.

A 2. hírlevélben az érdekvényesítés fogalomrendszere és megvalósított jó példák kerülnek bemutatásra.